

вертає увагу до феномену зламу світоглядних парадигм в історії людства. Світову історію взагалі характеризує наявність саме таких, переломних періодів у духовному процесі, які за своїм характером багато в дечому збігаються й позначені певною спільністю ознак.

Подібний до нинішнього період краху ідеалів і народження нових життєвих орієнтацій з історично-ретроспективної точки зору людство вже переживало неодноразово. В історії духовного життя наявний пульсуючий процес зміни, своєрідне чергування епох домінування в суспільній свідомості то раціоналістичних, то ірраціоналістичних настанов. Так, процес занепаду античного світу й поява християнського світогляду можна розглядати як крах такого способу життя, домінантою якого є апофеоз розсудливого сприйняття дійсності і життєвих ідеалів. Саме орієнтація на матеріальні блага земного існування та заперечення ірраціональних за своїм еством прагнень до ідеалів духовних шукань загубили греко-римський світ.

Аналогічна ситуація в дещо новій формі повторюється в наш час. Орієнтація на крайній раціоналізм, прагматизм, панлогізм у сучасному світі негативно позначилися на духовному житті суспільства. Тому зростання інтересу до ірраціональних, містичних течій, яке спостерігається нині, аналогічне за своєю природою епосі пошуку християнських істин. Як і тоді, в сучасному світі спостерігаються спроби віднайти якусь синкретичну віру чи вчення, що спроможне спрямувати духовні шукання як конкретної особи, так і людства загалом. Вивчення періодів зламу життєвих орієнтирів, чим завжди позначені перехідні моменти історії, дає можливість глибше збагнути і вірно оцінити природу сучасних кризових явищ, визначити шляхи їх подолання.

С.Головащенко (Київ, Україна)

ІСТОРІЯ РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК КУЛЬТУРОТВОРЧОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Дослідження історії релігії в Україні є багатоаспектними: історія конфесій, історія ідей та світоглядних форм, історія церков як суспільних інституцій. Осягнення минулого у свою чергу є актуальною складовою вибудови світогляду нації, складовою культуротворчого процесу.

Важливим аспектом історії релігії в Україні є історія церкви як суспільного інституту.

Серед проблем, актуалізованих дослідженням історії церковного інституту в Україні, принаймні кілька помітно впливають на сьогоденній культуротворчий та політичний процес. Це - східно-християнська традиція стосунків Церкви з державою, а також проблема співіснування різних конфесій у суспільстві. Виявляється, що такі риси сучасного політичного та релігійного життя, як пріоритет політики у релігійних справах, політизація церковності та "оцерковлення" національної ідеї, перевага конфесійних інтересів у міжконфесійних стосунках тощо мають історичне підґрунтя та тенденцію до відновлення у перехідні періоди вітчизняної історії. Не менш важливим сьогодні є те, що в минулому вже були апробованими деякі моделі вирішення церковно-суспільних проблем. Серед останніх зазначимо відомі політичні рішення 30-х років ХУІІ ст., коли у Речі Посполитій Владислава УІ була здійснена історична спроба закласти правові засади багатоконфесійності та практичний механізм її реалізації.

З проблемами церковно-державної взаємодії та багатоконфесійності тісно пов'язане питання про відокремлення церкви від держави. Ідеал секулярної держави та рівності конфесій перед владою, що народився на теренах протестантської Європи, був перенесений на вітчизняний ґрунт разом із відомими формами секулярної ідеології. Об'єктивно він конфліктував з традиційною для нашої культури ортодоксально-християнською моделлю злуки церкви й держави. Саме через те, що конфлікт цей перейшов у латентну фазу і зберігся досьогодні, є важливим урахування вітчизняного досвіду запровадження багатоконфесійності. Це, очевидно, допоможе у пошуку відповідних до нашої традиції форм організації релігійного життя.

А.Грабовська (Київ, Україна)

ХРИСТІЯНСТВО В ЛІДЕРСТВІ

Сьогодні, якщо спитати в людей, що вони думають про співвідношення християнства та бізнесу, більшість з них, мабуть, подивиться на вас як на не зовсім нормальних, або сміятиметься над таким запитанням. Більшість вважає ці дві речі протилежними. Зв'язок християнства та бізнесу